

МАМЛЕКЕТТИК ТИЛ

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ЯЗЫК

STATE LANGUAGE

*Азимова Айгул Аскербековна,
Н.Исанов атындагы Кыргыз мамлекеттик курулуш,
транспорт жана архитектура университети,
окутуучу,
Кыргыз Республикасы, Бишкек шаары*

КЫРГЫЗ ТИЛИНИН ОКУУ-МЕТОДИКАЛЫК КОЛДОНМОЛОРУ

*Азимова Айгуль Аскербековна,
преподаватель,
Кыргызский государственный университет строительства,
транспорта и архитектуры им. Н. Исанова,
Кыргызская Республика, город Бишкек*

**УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОСОБИЯ ПО ОБУЧЕНИЮ
КЫРГЫЗСКОМУ ЯЗЫКУ**

*Azimova Aigul Askerbekovna,
Lecturer,
Kyrgyz University of Construction Transport and
Architecture named after N. Isanov,
Kyrgyz Republic, Bishkek city*

KYRGYZ LANGUAGE LEARNING TOOLS

Аннотация: Макалада кыргыз тилин окуу-методикалык колдонмолору тууралуу сөз болот. Буларды аныктоодо кыргыз тилин экинчи тил катары окутуунун стандартындагы жоболорго ылайык аныкталды. Ошондой эле автор окуучулардын жана ата-энелердин каалоо-сунуштарын, өтүнүчтөрүн эске алып изилдөө жүргүзгөн. Анда кыргыз тилин экинчи тил катары окутуудагы керектелүүчү каражаттардын түрлөрү, көйгөйлөр жана сунуштар берилген.

Аннотация: В статье речь пойдет об учебно-методических пособиях по обучению кыргызскому языку. При определении требований автор опирался на положение из концепции обучения кыргызскому как второму языку. Также в ходе исследований автор учел и принял во внимание желания и просьбы учащихся и их родителей. В статье указаны необходимые учебно-методические материалы, проблемы и предложения по обучению кыргызскому языку как второму.

Annotation: The article will focus on teaching aids for teaching the Kyrgyz language.

In determining the requirements, the author relied on the methodology of the concept of teaching Kyrgyz language as a second one. Also during research, the author took into account the wishes and requests of students and their parents. The article indicates the necessary teaching materials, problems and suggestions for teaching Kyrgyz as a second language.

Түйүндүү сөздөр: кыргыз тили, окуу китептери, тилди өнүктүрүү, кызыктыруу, иллюстрацияланган китептер, кыска саптуу

ырлар, манжа оюндары, жыйнак, дистанциондук окутуу, программалар, куралдар.

Ключевые слова: кыргызский язык, учебники, изучение языка, заинтересованность, иллюстрированные книжки, стихи, пальчиковые игры, сборники, дистанционное обучение, программы, средства.

Key words: kyrgyz language, textbooks, language learning, interest, illustrated books, rhymes, finger games, compilations, distance learning, programs, tools.

«Тилди сактоо, билүү, үйрөнүү бул жөн эле сабак эмес, ал өтө зарыл керектик».
(А.И. Куприн)

Кыргыз тили – Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили. Кыргызстанда эне тилди өнүктүрүү мамлекетибиздин алдында турган негизги милдеттердин бири. Бул максатты ишке ашыруу үчүн Кыргыз Республикасынын Жогорку Кенешин «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө» мыйзам кабыл алып, Кыргыз Республикасынын Президенттери мамлекеттик тилди өнүктүрүү боюнча 5-6 Жарлыкка кол коюп, Кыргыз Республикасынын Өкмөтү мамлекеттик тилди өнүктүрүү боюнча мамлекеттик программаларды кабыл алып, токтомдор чыгарылып чоң иш-аракеттер жүрүп жатканы баарыбызга белгилүү [1].

Тил мамлекеттүүлүктүн негизги белгиси. Мамлекети жок да улут жашай берет, бирок тили жок бир да улут жашабайт. Андыктан мамлекеттик тилди сактоо жана аны өнүктүрүү ар бир жарандын ыйык милдети [2].

Бүгүнкү күндө кыргыз тилин өнүктүрүү эң зарыл актуалдуу маселе. Ошондой эле бүгүнкү жаштардын көп тилдүү болушу да өтө маанилүү. “Жети элдин тилин бил, жети түрлүү билим бил” дегендей канча көп тил билсең, келечекте ошончо мүмкүнчүлүк

ачылат. Башка улуттун өкүлдөрү кыргыз тилин үйрөнүүгө кызыкдар болсо, мамлекет шарт түзүп бериши кажет. Албетте, кыргыз тилин экинчи тил катары окутуу боюнча окуу программалары, методикалар жана илимий изилдөөлөр жүргүзүлүп, окуу китептери басылып чыгарылууда. Бирок тилекке каршы, бул багытта дагы деле тийиштүү окутуу каражаттары өтө аз жана жокко эсе.

Кыргыз элинде “Бала ата-энесин көрүп чоңоёт” деген макалга көңүл бурсак, эне тилди үй-бүлөдөн, андан кийин балабакчалардан баштоо керектигин билебиз. Азыркы учурда кыргыз тилин балабакчалардан баштоо – мамлекеттик тилди өнүктүрүү демилгесинин бир бөлүгү.

Белгилүү изилдөөлөрдүн маалыматтарына таянсак, үч жаштан он жашка чейинки балдар тилди бат үйрөнүп кабыл алышат. Тагыраак айтканда, так ушул мезгилде алардын оң жак мээси өнүгүп жетилип жаткан учур. Ушул жаштан баштап кыргыз тилине кантип кызыктыруу керек?

Кыргыз тилин окуп-үйрөнүүдө да “эмне үчүн окутуу керек?”, “эмнени окуп үйрөнүү керек?” анан да, “кантип окуп үйрөнүү

керек?” – деген проблемалуу суроолор алдыга коюлат [3].

Ата-энелерге, тарбиячыларга балдардын кыргыз тилин үйрөнүү, окуу процессин сабаттуу уюштуруу үчүн төмөнкү сунуштар жардам берерин билебиз.

Биринчиден, жашоодо кыргыз тилин активдүү колдонуу. Баланын ошол жашаган жеринин тил чөйрөсүнө аралашуусу өтө зарыл. Ошондой эле, үзгүлтүксүз ырларды (балдар ырлары, оюн-тамаша жана күлкүлүү ырлар) жаттатып туруу керек. Баланын ата-энеси кыргыз тилин кошо үйрөнүп, көчөдө болобу, үйдө, сейилдеп жүргөндө да кыргыз тилинде сүйлөөсү зарыл. Баласынан дайыма буюмдардын, жашылчалардын, жаныбарлардын ж.б. кыргызча аталышын сурап турса, бала кыргыз тилин оңой эле кабыл алат.

Экинчиден, рифмаланган кыскача ырларды, колдун кыймылдары менен бирдикте айкалыштырып ойноо. Ал эми манжа оюндары жана көнүгүүлөр болсо, баланын моторикасын иштетет, ал өз кезегинде сүйлөөнү өнүктүрүүгө өбөлгө түзөт. Тексттерди, ырларды жаттоодо, манжаларды катыштырып көнүгүүлөрдү жасоодо, баланын туура сүйлөө жөндөмү, кеңири ой жүгүртүүсү, көңүл коюусу, элестетүүсү өнүгөт, тез таасир алуу жана ачык сезимталдыгы тарбияланат. Бала ырларды тез жаттап, эсине сактай алат, анын сүйлөгөнү маанилүү, даана боло баштайт.

Үчүнчүдөн, жаш балдар түстүү, кооз сүрөттөр тартылган китептерге кызыгышат эмеспи, сүрөт канчалык көп болсо, балдардын фантазиясы ошончо ачылат, көзү менен көргөн жана кулагы менен уккан жаңылыктарды тездик менен өзүнө сиңирип, кабыл алышат. Иллюстрацияланган балдар китеби баланын эстетикалык жактан өнүгүүсүнүн негизги каражаты болуп эсептелет. Иллюстрацияланган китеп – көркөм сүрөт жана адабий текст бир

милдетти камтыйт, көп пландуу көркөм чыгарма катары кичинекей окурманга курчап турган дүйнө менен таанышууга жардам бере турган өзгөчө аалам. Көркөм иллюстрация – жаш балдардын эстетикалык тарбия алуусу үчүн эң маанилүү элемент болуп эсептелет [4].

Балдар үчүн китепти иллюстрацияга даярдоодо баланын өзгөчө сезимин жана китептен ала турган таасирин сөзсүз эске алыш керек.

Китепте берилген иллюстрация билим берүүчүлүк, тарбиялык, эстетикалык, толуктоо функцияларын аткарат [5].

Балдар үчүн китептердеги сүрөттөрдүн көңүлү өзгөчө мааниге ээ. Ар түрдүү кошумча көңүл (кайгы-капа, кубаныч, шылдың, ыза) сүрөт аркылуу, окурманга тексттеги тигил же бул каармандын жасаган ишин тез кабыл алууга, түшүнүүгө жардам берет. Мектепке чейинки балдарга, башталгыч класстын окуучуларына текстти түшүнүп окууда кыйынчылык туудураары баарыбызга эле белгилүү. Ал эми китептеги сүрөт – кичинекей окурманга, көркөм сүрөт аркылуу окуп жаткан тексттин мазмунун түшүнүүгө, айырмалоого жардам берет [6].

Төртүнчүдөн, бул оюн. Эгерде окутуу оюн түрүндө өткөрүлсө, тил үйрөнүү оңой жана кызыгуу менен кабыл алынат. Мисалы: “Аккуу учту”, “Учту, учту (*бир жаныбар же канаттуу айтылат*).... учту”, “Мышык жана чычкан” ж.б. Бала-бакчаларда жана башталгыч класстарда кыргыз тилинде кыймыл-аракет катышкан оюндар ар бир сабакта ойнотулушу зарыл.

Бешинчиден, баланы чын дилинен кыргыз тилине кызыктыруу. Ата-эненин колдоп, үйрөтүп, мактап туруусу, баланын тилге болгон кызыгуусун арттырат.

Баланын билимин байытуучу жана тереңдетүүчү, кызыгуусун арттыруучу кыргыз тилинде түрлүү-түстүү боёк китепчелер-

ди, мультфильмдерди, оңой жана кыска саптуу ырларды, кол кармашып тегерек болуп бийлеген атайын ар түрдүү оюн-бийлерин, компьютердик атайын окутуу программаларын иштеп чыгуу зарыл.

Ата-эненин баласына жардам бериши үчүн, кыргыз тилиндеги окуу материалдары, китептер эки тилде басылышы керек, атайын дистанциондук окутуунун курстарынын ачылышы зарыл.

Ошондой эле бүгүнкү күндүн талабына ылайык мамлекеттик тилдин жогорку сапаттуу контентин түзүү зарыл. Албетте, бул багытта иштер жүрүп жатат, бирок канааттанадырарлык эмес. Мамлекетибиз күчтүү гуманитардык адистерди өстүрүшү керек, ал үчүн: жазуучулар факультетин, чыгармачыл жазуу курстарын, сценарий жазуу курстарын ж.б. уюштуруу керек. Жаш жана болочок жазуучулардын жана акындардын, ырчылардын, музыканттардын, режиссерлордун, актёрлордун, сүрөтчүлөр-

дүн (иллюстратор, аниматор ж.б.); балдар үчүн адабий китептерди түзүп чыгарган авторлордун; англис жана орус тилинен гана эмес, башка тилдерден да которо алууга жөндөмдүү көп тилдүү, күчтүү котормочулардын муунун өстүрүү керек.

Эгерде мамлекеттик тилди өркүндөтүү процессин тездетип жана кыргыз тилинде сапаттуу контент түзгүбүз келсе, анда котормочулардын жана жазуучулардын, сүрөтчүлөрдүн жана музыканттардын чыгармачылыгы – бул убакытты жана чыгармачылык процессти талап кылган зор эмгек экенин унутпашыбыз керек. Демек, ошого жараша эмгек акы төлөнүп, мамлекеттик деңгээлде колдоого алынышы зарыл. Мыкты балдар жазуучуларын, башка тилден кыргыз тилине которо билген күчтүү котормочуларды, улуттук колоритте балдар үчүн сүрөт тарткан сүрөтчүлөрдү бизге эч ким даярдап бербейт.

Берилген таблицанда мамлекеттик тилди өркүндөтүүгө керектүү негизги каражаттарды, көйгөйлөрдү чечүүчү сушутарды бергенге аракет кылдым.

Каражат:	- 3-6 жаштагы балдар үчүн оңой жана кыскача ырлар жыйнагы; - кыймыл-аракет менен айкалышкан оюн-тамаша ырлар жыйнагы; - кол кармашып тегерек болуп алып бийлеген атайын ар түрдүү оюн-бийлери; - ар түрдүү тематиканы камтыган түрлүү-түстүү иллюстрацияланган жомок китепчелери; - ар түрдүү тематикадагы боёк китепчелери; - балдардын көңүлүн тарткан мультфильмдер; - кыргыз тилин окутуу үчүн компьютердик программалар; - телефонго жүктөлүүчү атайын кыргыз тилин үйрөтүү программалары; - кыргыз тилин окутуудагы көрсөтмө куралдар.

КЫРГЫЗ БИЛИМ БЕРҮҮ АКАДЕМИЯСЫНЫН КАБАРЛАРЫ

Көйгөй:	1. Профессионалдык деңгээлде бөбөктөрдүн сүйлөө речин жана моторикасын өрчүтүү үчүн фольклордук багытта оңой, тамашалуу, кыскача ырлар, манжа оюндары, бийлер такыр жок. (стишки-потешки, шутки-прибаутки, считалочки, пальчиковые игры). 2. Республиканын жогорку окуу жайларында атайын адистештирилген сүрөтчү-иллюстратор, сүрөтчү-аниматор факультеттерин уюштуруу каралган эмес, натыйжада атайын жаш балдарга ылайык кооз, түстүү китепчелер жетишсиз. Сүрөтчү-аниматорлордун жоктугунун себебинен, балдардын көңүлүн тарткан кызыктуу мультфильмдер жок. 3. Кыргыз тилин окутуу үчүн компьютердик программалар, телефонго жүктөлүүчү атайын программалар жокко эсе.
Сунуш:	- Балдар үчүн кыргыз тилин окутууда жаңы кызыктуу оюндарды ойлоп табуу зарыл. Жаттоого жеңил музыкалык оюн-ырларды чыгарууга акын жана музыканттардын арасында конкурстук иш-чараларды уюштуруу керек; - таланттуу сүрөтчү балдарды издөө; алардын эмгегин каржылоого табыштама түзүү; - бөбөктөр үчүн ыр, баланын сүйлөө речин жана моторикасын өрчүткөн оюндарды ойлоп табууга жылдык мамлекеттик табыштамаларды түзүү; - балдар үчүн анимациялык мультфильмдерди, фильмдерди тартууга мамлекеттик табыштамаларды түзүү; - сүрөтчү-иллюстратор, сүрөтчү-аниматор адистерин даярдоого жана алардын квалификациясын жогорулатууга атайын жогорку окуу жайларга мамлекеттик табыштамаларды киргизүү; - кыргыз тилин окутуу боюнча атайын телефонго жүктөлүүчү ар түрдүү программаларды иштеп чыгууга мамлекеттик табыштамаларды түзүү; - мамлекет тарабынан каржыланган, кыргыз тилин өздөштүрүү боюнча окуучулар, ата-энелер жана ишкерлер үчүн дистанциондук бекер курстарды ачуу; - орто мектептер жана башка окуу жайлары үчүн кыргыз тилинен көрсөтмө куралдарын чыгаруу (кыргыз тилинин грамматикасы камтылган таблицалар жана схемалар).

Окутуу процессинин эң негизгиси – бул кызыгуу. Качан гана бала толугу менен көңүлүн коюп тил үйрөнүүгө кызыкса, анын натыйжалуулугу он эсе өсөт. Эгерде үйрөнүп жаткан тилдин келечекте керегин түшүнсө, анда тилге кызыгуусу андан ары да өрчүйт. Биздин милдет – кызыктыруу жана алдыга максат коюу [5].

Жогоруда айтылгандай, төрт жашар бала маалыматтарды тездик менен кабыл алат:

түс, жыт, ысык жана муздак ж.б. Эгерде күнүмдүк турмушта ата-эне ушул ар кандай кубулуштарды, заттарды, буюмдарды, жаныбарларды ж.б. кыргыз тилинде айтып турса, бала тилди тез эле үйрөнүп кетет. Тилди үйрөнүүдө эң негизгиси – эркиндик берүү жана мажбурлабоо.

Ал эми алты жаштан өйдө баланы, мектепке даярдоо багыты башталат. Бул мезгилде грамматикалык түзүлүштөрдү

окута баштаса болот. *Бар, жок, бер, тур, отур, ойно, жекелик* жана *көптүк* сандагы сөздөрдү кошуп баштаса, сүйлөө речи дагы өнүгөт. Үй-бүлө, үй жаныбарлары, буюмдар, оюнчуктары жөнүндө аңгеме курууну үйрөтүү зарыл.

Мектеп курагындагы балдар үчүн кыргыз тили – бул жөн гана мектепте формалдуу өтүлүүчү билимдердин бири болуп эсептелет. Ошондуктан окуучулардын кыргыз тилин окууда жигердиги жана кызыгуусу аз. Формалдуу билим, окуу процессинин таасирдүүлүгүн азайтат.

Жаңы тилди үйрөнүү (учурда башка улуттар үчүн кыргыз тилин үйрөнүү) – бул албетте ар кайсы жашта олуттуу жана кыйын процесс. Чоң адамдар үчүн тил үйрөнүү кыйын болуп, көнүгүүлөрдү аткаруудан тажашса, албетте кичинекей балдар үчүн да көнүгүү аткаруу кызыксыз болот. Ошондуктан, кыргыз тили балдар үчүн ар кандай кызыктуу жана кыймылдуу оюндар аркылуу берилиши керек.

Азыркы учурда 3 жаштан 5 жашка чейинки балдарга арналган “Сүйлөө жана моторика” китепчедин варианттары Бишкек шаарынын № 145 жана № 104 балдар-бакчаларына апробацияга берилди.

Бул китепчеде баланын кыймыл-аракети менен айкалышкан төрт саптуу тамаша-оюн ырлары жазылган.

Ошондой эле “Кыргызский язык легко и просто” деген окуу жыйнагы да даярдалууда. Аталган окуу жыйнагы 2-4-класстын окуучулары, атайын кыргыз тили курстары жана өз алдынча кыргыз тилин үйрөнүүнү каалоочулар үчүн сунуш кылынат. Бул окуу китебинде окуучуну кызыктыра турган материалдар топтолуп, түстүү сүрөттөр, тамаша ырлар, жаңылмачтар, чайнворддор, тесттер, көнүгүүлөр, ошондой эле кыргыз тилинин сөз жасоо жолдору схема жана таблица түрүндө кенен берилет. Жыйнактын

принциби – жеңилден башталып татаалдаштыруу менен бирге, өтүлгөн материалды улам кайталап туруу.

Ошондой эле бул жыйнак колледж жана жогорку окуу жайларында окуган чет элдик студенттерге, кыргыз тилин үйрөнүүгө кызыккан башка улуттардын өкүлдөрүнө да кошумча окуу куралы катары пайдаланууга сунуш кылынат.

Мектеп окуучулары үчүн чыгарган жыйнактарым жөнүндө айта кетсем, китеп сатуу рыногунда башка улуттарга кыргыз тилин окутуу китептеринин жок болушуна байланыштуу, 2014-жылы салыштырма окуу материалдарын чогултуу баштадым. Ошондой эле мектеп окуучулары үчүн орус окумуштуусу, педагогика илиминин доктору (психология боюнча), профессор Д.Н. Богоявленскийдин изилдөөлөрү көрсөткөндөй, таблица жана схема түрүндө берилген окуу материалдары, окуучунун билимин бекемдеп, эске тутуу жөндөмүн арттырат деген тажрыйбасына таянып, кыргыз тилинин грамматикасын таблица жана схема аркылуу берүүгө багыт алдым.

2015-жылы “Кыргыз тилинин эрежелери таблица жана схема түрүндө” деген 160 беттен турган жыйнагын иштеп чыгып, басмадан чыгаруу аракетин көрдүм. Окуучу балдардын жана ата-энелердин суранычы менен ушул эле жыйнак оңдолуп, толукталып, кыргыз жана орус тилинде 2017-жылы басылып чыкты. Аталган жыйнак ата-энелердин, мугалимдердин сыноосунан ийгиликтүү өттү десем болот.

Бул жыйнакта окуучулар өздөштүрүүгө тийиш болгон фонетика, лексика, морфология жана синтаксиске байланыштуу кыргыз тилинин эрежелери таблица жана схема түрүндө берилип, кыргыз тилинин мектеп программасына ылайыкталып түзүлдү. Кыргыз тилинен өтүлгөн окуу материалдарын бышыктап, аны өз бетинче үйдөн

кайталоо мезгилинде пайдалануу үчүн кошумча окуу куралы катары берилген.

Мектеп программасында өтүлүүчү кыргыз тилинин грамматикасы бир жыйнакта толугу менен берилишине аракет жасалды.

Мындан тышкары, 2016-жылы ата-энелердин өтүнүчү менен эки тилде “Жат жазуу жыйнагы” иштелип, 2017-жылы басып чыгарылды. Кыргыз тилинен жат жазуу жыйнагы мектеп окуучуларынын башталгыч класстарына арналып, мугалим жана ата-энелерге да сунушталган. Балдарына үй тапшырма аткарууда көмөктөшкөн ата-энелерге ыңгайлуу болуш үчүн, ар бир тексттин алдында кыскача сөздүк жана берилген текст орус тилинин котормосу менен берилген.

Белгилүү болгондой эле, жат жазуу иши окуучунун оозеки кабыл алуусу, угуу жана жазуу сезими, туура жазуу көндүмдөрүн бекемдейт.

Жыйнакта негизинен Мекен, достук, эмгек, жаратылышты коргоо, эне тилин сүйүү жана башка темалар берилген.

Ошондой эле 2017-жылы жогорку класстын мектеп окуучулары үчүн тексттер жыйнагын иштеп баштадым.

Тилди үйрөнүүдө тексттер – фонетикалык, лексикалык, грамматикалык формаларды туура колдонуу аркылуу ой-пикирди билдирүүгө үйрөтөт. Алар – окуучуларды сабаттуу, логикалык жактан мазмундуу кеп ишмердүүлүгүнө (угуу, окуу, сүйлөө, жазуу) ээ кылат. Алар аркылуу сөздүк корду байытып, айтыла турган ойду байланыштуу берүү көндүмдөрүн калыптандырса болот. Ошондой эле тексттер, дидактикалык, таанып-билүүчүлүк, үйрөтүүчү, өнүктүрүүчүлүк милдеттерди да кошо камтыйт.

Тексттерди орфография, пунктуация, грамматика боюнча темаларды өткөндөн кийин берсе болот. Жыйнакта алар тематикалык бөлүмдөр боюнча берилген.

Бул жыйнак мектеп мугалимдерине, окуучуларга, студенттерге, ата-энелерге сунушталды. Жыйнакка 300дөй текст киргизилген. Алардын арасында деңгээли жөнөкөй, татаал жана дагы ар түрдүү булактардан алынгандары да бар. Мааниси жагынан кыргыз элинин маданияты, жаратылыш байлыктары, тарыхы, белгилүү адамдары жөнүндө жана башка ар түрдүү темаларды камтыйт. Орус тилдүү окуучулар үчүн ар бир тексттен кийин чечмелөөчү сөздүктөр бар. Сөздүктөр сөздөрдү эле которбостон, ошол контекстке жараша маанисин чечмелейт. Алар аркылуу окуган адам сөздүк корун байытууга мүмкүнчүлүк алат. Берилген тексттер жат жазуу, баяндама жазуу, окуу сыяктуу иштерди жүргүзүүдө, ошондой эле балдардын сөз байлыгын кеңейтүү үчүн аткарылган ишмердүүлүктөрдү жүргүзүүдө салым кошот деген ойдомун.

Азыркы учурда орус тилдүү мектептерге кыргыз тилин үйрөтүүдө кошумча окуу китептери, тексттер жыйнактары керектүү.

Учурда жогоруда аталган жыйнактарды Бишкек шаарынын борбордук жана Сокулук районуна караштуу мектептеринде кыргыз тили сабагын окуткан мугалимдер колдонууда.

Жыйынтыктап айтканда, кыргыз тилин окутууда ар түрдүү жыйнактар, китепчелер, сүрөттөр, ырлар эки-үч тилде басылып, музыка, мультфильм, кинолор тартылып турушу эң негизги маселе. Ошондуктан, кыргыз тилин өнүктүрүү багытында, балдар үчүн иштелген эмгектердин авторлоруна мамлекет тарабынан ар тараптуу колдоо көрсөтүлүп, программалар иштелип чыкса, кыргыз тили тезирээк өнүгөт деген ойдомун. Ал эми ата-энелер жана мугалимдер баланы басынтпай, талап койбой, кыргыз тилине кызыктырып окутуусу керек. Ошондо гана

балада башка элдин маданиятына, тилине болгон оң мамиледеги кызыгуу пайда болот.

Адабияттар:

1. Кыргыз Республикасында 2014-2020-жылдары мамлекеттик тилди өнүктүрүүнүн жана тил саясатын өркүндөтүүнүн Улуттук Программасы.
2. “Тил – улуттун жаны” – Байсал Турал – 2008.
3. Рысбаев С.К. Кыргыз тилин экинчи тил катары үйрөнүүгө ишмердик мамиле: интенциялар жана

билгичтиктерди баалоо маселелери // Кыргыз билим берүү академиясынын кабарлары. – 2016. – №1(37.) – 54-60-бб.

4. Общественно-образовательная и научно-популярная газета “Кутбилим”. – “Эне тилди барктайлы же “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө мыйзамдын аткарылышындагы көйгөйлөр жөнүндө”.
5. Международный образовательный портал. Маам.ru
6. Инфоурок. Иллюстрация детских книжек.

Рецензент:

Рысбаев С.К.,

педагогика илимдеринин доктору, профессор